

**Andrzej Miszczuk, Magdalena Miszczuk, Krzysztof Żuk, 2007,
Gospodarka samorządu terytorialnego, Wydawnictwo Naukowe
PWN, 219 s.**

W połowie bieżącego roku do obszernej biblioteki literatury poświęconej samorządowi terytorialnemu dołączyła kolejna publikacja – inspirujący przegląd piśmiennictwa traktującego o samorządności w wielu wymiarach: prawno-organizacyjnym, ekonomicznym, socjologicznym, politologicznym, a także interdyscyplinarnym. Omawiana książka, autorstwa lubelskich autorów, nie ogranicza się do wymienionego w tytule gospodarczego aspektu funkcjonowania jednostek samorządu terytorialnego. Prezentuje szerszy ogląd zjawisk i procesów wpisanych w organizacyjne i kompetencyjne ramy tego podsystemu administracji publicznej, organizującego życie społeczno-gospodarcze zarówno na poziomie lokalnym, jak i – od stosunkowo niedawna – regionalnym. Koncentrując się na problemach finansów i gospodarki samorządowej, autorzy pokazują szeroki kontekst samorządu terytorialnego jako formy zdecentralizowanej administracji publicznej. Znajdziemy tu zatem odniesienia do fundamentalnego dla omawianej instytucji dokumentu, jakim jest Europejska Karta Samorządu Terytorialnego, która utrwaliła niepodważalne i akceptowalne w całej Europie standardy praw i zasad. Ponadto w książce w sposób zwięzły i czytelny zaprezentowano zmiany w organizacji administracji publicznej, wskazując na najważniejsze procesy, jakie kształtowały polski model samorządu terytorialnego, przy jednoczesnym porównawczym odniesieniu do systemów samorządowych w wybranych krajach Unii Europejskiej. Znacząca część publikacji poświęcona jest systemowi finansowemu samorządów. Omawiane są zasady konstruowania budżetu, jego struktura, sposoby wykonywania, rodzaje dochodów budżetowych i ich specyfika, a także wpływ na możliwości podejmowania konkretnych decyzji finansowych przez władze samorządowe. Te zagadnienia wprowadzają w kluczową część książki, poświęconą realizowaniu przez samorząd zadań gospodarczych, zarówno w ramach gospodarowania mieniem, jak i szeroko pojętej gospodarki komunalnej. Szczególnie istotne jest tu zwrócenie uwagi na pojęcie użyteczności publicznej, które od momentu pojawienia się w ustawodawstwie polskim na początku lat dziewięćdziesiątych budziło ogromne kontrowersje w praktyce i w doktrynie. Kwestie te częściowo rozstrzygnął Trybunał Konstytucyjny w marcu 1997 r., jednakże wokół tego kryterium wyznaczającego ramy prowadzenia działalności gospodarczej przez jednostki samorządu wciąż pojawiają się nowe kontrowersje i niejasności. Wreszcie bardzo istotnym problemem, jakiemu sporo miejsca poświęcają

autorzy omawianej książki, jest organizacyjno-zarządcza funkcja samorządów w zakresie świadczenia usług publicznych, a co za tym idzie jego rola w stymulowaniu rozwoju gospodarczego. Ta sfera działania władz lokalnych, ale także regionalnych jest chyba najbardziej dynamiczną dziedziną życia społeczno-gospodarczego, wymagającą elastycznych rozstrzygnięć decyzyjnych. Także wachlarz dostępnych narzędzi jej realizacji jest szeroki i wymagający umiejętności menadżerskiego podejścia do zarządzania w sektorze publicznym – sektorze, którego specyfika działania na rzecz dobra publicznego wymaga przecież coraz częściej stosowania narzędzi przypisywanych jeszcze kilka lat temu wyłącznie sektorowi prywatnemu. Mowa tu o takich kryteriach, jak: konkurencyjność, jakość, kalkulacja kosztów, programowanie i planowanie strategiczne, zarządzanie zasobami ludzkimi itp. Nie bez znaczenia jest także fakt, iż autorzy, omawiając strategię rozwoju i jej elementy, sięgają wprost do terminologii znanej do niedawna wyłącznie z literatury dotyczącej teorii organizacji i zarządzania. Pisząc o roli benchmarkingu, jako elemencie diagnozy strategii rozwoju oraz o typach strategii, wyraźnie dają czytelnikowi do zrozumienia, że ujmują omawiane zagadnienie interdyscyplinarnie.

Obszerna bibliografia pozwala czytelnikowi pójść dalej tropem wybranych wątków dotyczących specyfiki gospodarowania w samorządzie terytorialnym i szerzej – zarządzania rozwojem.

Zaletą książki jest ujęcie prezentowanej problematyki w sposób czytelny, przejrzysty i zwięzły. Dzięki temu omawiana publikacja może być znakomitym przewodnikiem także dla niewtajemniczonego w tematykę czytelnika. Umożliwia poznanie podstawowych mechanizmów tak funkcjonowania samorządu terytorialnego, jak i najważniejszych, szybko zmieniających się współcześnie narzędzi zarządzania tym sektorem administracji publicznej.

Anna Tucholska